

de Egyptenaren, de Grieken en de Romeinen. Hij blijft lange tijd stilstaan bij de christelijke visie op ziekte en lijden: Jezus genas immers zieken en riep daadwerkelijk op om zieken te verzorgen. Dat deze oproep heel concreet in tijd en ruimte werd opgevolgd, is overduidelijk te merken in de ontwikkeling van de ziekenzorg: de allereerste hospitalen waren huishospitalen van de diakens en van de diaconessen (!).

In het tweede deel volgt een uitgebreide beschrijving van de systematische evolutie van de zorg voor zieken en armen, van de eerste kloosterziekenhuizen tot allerlei nieuwe kloosterorden, met juist een specifieke aandacht voor ziekenzorg (ridderorden, bedelorden, hospitaalorden) en de rol van begijnen. Het derde deel gaat over de stedelijke zorg en de inbreng van de Kerk, over de zogenaamde "godshuizen", omdat daar de werken van barmhartigheid beoefend werden, over de talrijke leprozen-, de pest- en dolhuizen.

Het vierde deel behandelt de nieuwe antwoorden in de nieuwe tijden, namelijk de periode na de Verlichting, waar er geleidelijk een breuk komt tussen het geloofsleven en

de maatschappij als dusdanig. De Kerk moet zich opnieuw positioneren en dit heeft heel wat gevolgen voor de gezondheidszorg, wat zich vertaalt in een geïnspireerde professionaliteit, kenmerkend voor de 20ste eeuw (deel 5): ziekendienst wordt verpleegkunde en vereist opleiding en scholing.

In de laatste delen worden meer dan dertig figuren belicht, waarin Stockman uit de doeken doet hoe zij hun christelijk geloof en hun zorg voor zieken met elkaar in de praktijk brachten: een indrukwekkende lijst!

Dit boek confronteert je zonder twijfel met de unieke historische band tussen religie en gezondheidszorg in onze streken. Het stemt tot nadenken hoe groot de inzet van heel wat religieus bewogen mensen wel was. De lectuur is heel belangrijk als achtergrond voor al wie in de gezondheidssector werkt, maar het zou jammer zijn dat het enkel als verplicht handboek zou gezien worden. Het betreft namelijk een stuk van onze algemene leefgeschiedenis, waarvan wij best allemaal zoveel mogelijk op de hoogte zijn.

Myriam Vanden Nest

Geralien HOLSBRINK-ENGELS **Hoe(Zo) Volwassenen?**

Een methodiek in het begeleiden van jongeren met probleemgedrag van 16 tot 23 jaar

Uitgeverij SWP Amsterdam, 2009, ISBN 978 90 8850 042 8, 143 blz., 19,75 euro

Het boek gaat over een methodiek die in Nederland in samenspraak met professionals uit de jeugdzorg, de ggz voor volwassenen en een lectoraat binnen het hoger sociaal agogisch onderwijs is ontwikkeld. Deze methodiek beschrijft hoe jongeren met probleemgedrag adequate begeleiding krijgen en voorbereid worden op de overgang van jeugdinstelling naar volwassenenzorg. Dit naar aanleiding van de vaststelling dat de overgang van de jeugdinstelling naar volwassenenzorg te groot is. Daarom werd een

regionaal innovatieproject gestart om de samenhang, continuïteit en samenwerking in de zorgketen te bevorderen, alsook om de lacune in de zorgketen in te vullen wat betreft beschermd en begeleid wonen voor jongeren in Nederland.

In de inleiding vind je een korte voorstelling van het project, waarom en voor wie het bedoeld is, en wat de projectdoelstellingen zijn. De drie hoofdactiviteiten van het project, praktijksituatie, implementatie en on-

derzoek, worden beschreven en ook de resultaten worden benoemd. In het eerste hoofdstuk worden de ontwikkelingen van een op de praktijk gebaseerde methodiek gekoppeld aan praktijkgericht onderzoek. De plaats van de methodiek en onderzoek in een veranderende zorg wordt gedefinieerd.

Hoofdstuk twee gaat in op het eerste element van de methodiek, namelijk de visie achter de methodiek "Hoe(Zo) Volwassenen?". Deze visie is een belangrijk sturend element en beschrijft belangrijke waarden als uitgangspunten voor het handelen van de begeleiders, zonder dat er echt richtlijnen voor het handelen zelf beschreven worden. In dit hoofdstuk komt de overallvisie als sturend element van de methodiek aan bod, de levensfase wordt beschreven, de gedragsproblematiek waar de jongeren in de woonvoorziening voor jeugd mee te kampen hebben, m.n. PDD-NOS (een autismespectrumstoornis) of ADHD worden kort aangehaald. De visie op begeleiding, de drie begeleidingsstijlen en de basisaanpak op zeventien gebieden worden besproken.

Hoofdstuk drie gaat nader in op het tweede element van de methodiek, de werkzame methodieken en methoden voor jongeren. Uit literatuuronderzoek zijn een aantal werkzame methoden naar voor gekomen. Er worden vier basismethodieken kort besproken. De methodiek "Hoe(Zo) Volwassenen" zelf is gefundeerd op een vervlechting van drie methodieken: de cognitief geaccentueerde structuurverlening, de Individuele Rehabilitatiebenadering (IRB) en aspecten van de oplossingsgerichte gespreksmethode.

In het vierde hoofdstuk wordt stilgestaan bij een derde element van de methodiek: de instrumenten. Het "Kompas" als wegwijzer naar volwassenheid wordt als een kant-en-klaar instrument getoond. Het Kompas biedt op acht levensterreinen scoringslijsten, die kunnen gebruikt worden als kapstok om te bepalen waar de wensen en ondersteuningsbehoeften van de jongeren liggen en om te bepalen welke begeleidingsstijl van de bege-

leider hierbij past. Er worden ook tips en valkuilen voor begeleiders en voor de organisatie besproken.

Het volgende hoofdstuk gaat verder in op de implementatie van de methodiek. Het bespreekt welke maatregelen genomen dienen te worden om de methodiek in de praktijk te laten functioneren.

In hoofdstuk zes wordt het surveyonderzoek beschreven dat de belemmerende en bevorderende factoren bij de implementatie van een nieuwe begeleidingsmethodiek, ingevoerd voor de doelgroep jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar met gedragsproblemen, in kaart brengt. Van de verschillende implementatiefactoren is nagegaan in welke mate de respondenten belang hechten aan de factor, in hoeverre ze de factor herkennen in de eigen praktijk en in welke mate zij daar tevreden over zijn. Over de hele lijn wordt positief gescoord. Aandachtspunten zijn de selectie van medewerkers en de directe instructies en begeleiding op het werkveld.

Hoofdstuk zeven beschrijft het onderzoek naar het exploreren van de rol en de plaats die de nieuwe woonvoorziening voor jeugd inneemt als schakel binnen diverse zorgketens. In deze evaluatie zijn negen functionarissen, die werken binnen de zorgketens geïnterviewd. In hoofdstuk acht gaat men in op drie soorten kennis en de rol van de begeleiders. Er wordt ook teruggeblikt, er worden vragen opgeworpen en er worden perspectieven benoemd.

Het boek brengt een aantal pijnpunten naar boven in de opvolging en begeleiding van jongeren in Nederland en hoe hier antwoord op kan geboden worden. Kan dit boek interessant zijn om terug te koppelen naar en te vergelijken met de situatie in Vlaanderen?

*Eline Huyghe,
Thuisbegeleiding Het Raster,
Antwerpen*